

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość –
II etap edukacyjny:
PLASTYKA

Województwo dolnośląskie –
Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Polkowicach

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Materiał opracowany w ramach grantu przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Polkowicach.

Koncepcja pakietu

Kształcenie zdalne wymaga specyficznych działań zarówno ze strony nauczyciela, jak i ucznia.

Na II etapie edukacyjnym klasy 4-8 na ogół potrafią, na miarę swoich możliwości, korzystać z technologii informacyjno-komunikacyjnych, często wspierając nauczycieli – zwłaszcza tych, których wiodącą specjalnością nie jest informatyka – w odnajdowaniu i stosowaniu niezbędnych funkcji platform do edukacji na odległość. Prowadzący lekcje również i przede wszystkim instruują dzieci i młodzież, jak efektywnie wykorzystywać funkcjonalność takich programów, jak: Teams, Zoom, Dysk Google czy Zintegrowana Platforma Edukacyjna (ZPE). Stwarza się zatem płaszczyzna do wzajemnego dzielenia się wiedzą i doświadczeniem w relacjach nauczyciel-uczeń i uczeń-nauczyciel.

Wydaje się, że bardzo istotne jest okazywanie życzliwości i szacunku odbiorcom działań w zakresie kształcenia na odległość w postaci choćby poświęcenia czasu indywidualnie, przyznania racji w odniesieniu do opanowanych umiejętności obsługi urządzeń czy aplikacji internetowych, a także stwarzania okazji do pracy zespołowej w celu łagodzenia niepomyślnych skutków izolacji społecznej.

W okresie pandemii popularne stało się stanowisko psychologów i pedagogów w kwestii dążenia do zaspokajania potrzeb dzieci i młodzieży, wyrażające się w haśle: „Maslow przed Bloomem!”¹. Warto więc zadbać o przyjazną atmosferę podczas lekcji zdalnych, odnaleźć w sobie od czasu do czasu zdolności radiowca lub showmana, aby pozyskać uwagę uczniów, którzy, jak bywa, niechętnie włączają kamerkę, a nawet skrupulatnie korzystają z funkcji wyciszenia. Widocznie mają ku temu powody, być może nie wynika to tylko z lekceważenia obowiązków. Oczywista przy tym jest konieczność monitorowania postępów w przyswajaniu treści edukacyjnych oraz ocenianie osiągnięć.

Planowanie lekcji powinno niewątpliwie uwzględniać indywidualizację nauczania z uwagi na zróżnicowane potrzeby i możliwości uczniów w odniesieniu do nauki szkolnej. Dziecko ze SPE ma mniejsze szanse na właściwą koncentrację podczas zajęć zdalnych, skoro nawet w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem nie najlepiej sobie radzi. W efekcie należy koniecznie znaleźć czas na indywidualne poinstruowanie, jak ma wykonać

¹ Refleksja zawarta w materiale udostępnionym przez Ośrodek Rozwoju Edukacji na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej (ZPE) w ramach projektu grantowego „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”, moduł 1. „Psychospołeczne aspekty edukacji zdalnej”, punkt 2. „Relacje i klimat klasy podstawą efektywnej edukacji, w tym edukacji zdalnej”, podpunkt 2.1 „Relacje jako katalizator procesów edukacyjnych”, str. 8.

zadane ćwiczenie, oraz naprowadzenie na prawidłowe rozwiązanie problemu. Podstawa programowa dotycząca drugiego etapu edukacyjnego wskazuje wdrażanie do pracy samodzielnej wszystkich uczniów i ostatecznie stawia wymagania w tym zakresie. Efektywne wydaje się przy tym organizowanie pracy zespołowej, aby zintegrować i zaktywizować uczniów, powierzyć zadania możliwe do realizacji.

Niniejszy pakiet materiałów dydaktycznych do kształcenia na odległość stanowi zbiór propozycji scenariuszy do wykorzystania na lekcjach: języka polskiego, języka angielskiego, plastyki, matematyki i informatyki. Jeżeli zawarte w nich rozwiązania metodyczne nie spełnią wszelkich oczekiwań nauczycieli (i ich uczniów), to mogą stać się swoistym punktem odniesienia, inspiracji do opracowania własnych materiałów. Scenariusze zawierają karty pracy ze zdjęciami, załączniki w formie prezentacji i rysunków, jak również linki do tematycznych filmów oraz zestawów wiadomości i zadań na ZPE.

Autorzy scenariuszy starali się tak dobrać tematykę, aby nauczyciele mogli zainteresować uczniów na poszczególnych przedmiotach nauczania, pobudzić ich do przemyśleń, kreatywnych rozwiązań, swobodnej wypowiedzi, rozwijania kompetencji cyfrowych. Na zakończenie każdego zajęcia przewidziana jest ich ewaluacja w różnych formach. Scenariusze lekcji języka polskiego odwołują się do omawiania lektury obowiązkowej, także tworzenia wypowiedzi zespołowo i indywidualnie. Materiały dydaktyczne dotyczące języka angielskiego przybliżają tworzenie konstrukcji *there is / there are* w połączeniu z wiedzą o najbliższym środowisku ucznia. Scenariusze zajęć z plastyki proponują różnorodną tematykę oraz metody i formy pracy, na przykład w zakresie sztuki renesansu, rzeźby czy malarstwa prehistorycznego. Opis lekcji matematyki odnosi się do kolejności wykonywania działań z wykorzystaniem rozmaitych aplikacji internetowych. Nauczyciele informatyki natomiast mogą porównać własne doświadczenia w odniesieniu do propozycji zajęć poświęconych tworzeniu kartki w Scratchu.

SCENARIUSZ 1

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klasy 7 szkoły podstawowej, 2. semestr

ZAJĘCIA PRZEPROWADZONE PRZEZ nauczyciela plastyki

TEMAT: Martwa natura w barwach monochromatycznych

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

- Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła;
- Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego;
- Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

- I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła.

Uczeń:

- wykazuje się znajomością dziedzin sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, grafiki, architektury (łącznie z architekturą wnętrz), rysunku, scenografii, sztuki użytkowej dawnej i współczesnej (w tym rzemiosła artystycznego);
- rozumie funkcje tych dziedzin i charakteryzuje ich język;
- rozróżnia sposoby i style wypowiedzi w obrębie dyscyplin;
- zna współczesne formy wypowiedzi artystycznej, wymykające się tradycyjnym klasyfikacjom, jak: happening, performance, asamblaż, sztuka nowych mediów;
 - klasyfikuje barwy w sztukach plastycznych;
 - wykazuje się znajomością pojęć: gama barwna, koło barw, barwy podstawowe i pochodne, temperatura barwy, walor barwy;
- w dziełach mistrzów i własnych rozróżnia i identyfikuje kontrasty barwne: temperaturowe, dopełnieniowe i walorowe; podejmuje działania twórcze z wyobraźni i z zakresu interpretacji natury, uwzględniające problematykę barwy;

- rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych (portret, autoportret, pejzaż, martwa natura, sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna i batalistyczna);
- niektóre z tych gatunków odnajduje w grafice i w rzeźbie;
- w rysunku rozpoznaje studium z natury, karykaturę, komiks;
- rozumie, czym w sztuce są abstrakcja i fantastyka;
- podejmuje działania z wyobraźni i z natury w zakresie utrwalania i świadomości gatunków i tematów w sztuce, stosuje w tym zakresie różnorodne formy wypowiedzi (szkice rysunkowe, fotografie zaaranżowanych scen i motywów, fotomontaż).

II. Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego.

Uczeń:

- rozpoznaje wybrane, najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów;
 - W zadaniu plastycznym interpretuje obserwowane przedmioty. Prezentuje swoje zainteresowania na forum,
 - Klasyfikuje barwy w sztukach plastycznych; wykazuje się znajomością pojęcia barwy monochromatyczne,
 - Rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych – martwa natura.

METODY PRACY:

- techniki multimedialne,
- obserwacja,
- ćwiczenie,
- autoprezentacja.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer,
- aparat fotograficzny,
- MS Teams,
- multimedia – film.

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut (w tym 15 minut pracy własnej ucznia).

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Powitanie uczniów (ok. 5 minut).

Część 2. Sprawdzenie obecności. Zapytanie o samopoczucie (ok. 5 minut).

Część 3. Przedstawienie tematu lekcji.

Część 4. Wyjaśnienie pojęcia „barwy monochromatyczne” (ok. 3 minut).

Część 5. Prezentacja filmu z wyjaśnieniem rodzaju malarstwa, jakim jest martwa natura: (5,34 minut).

Edukatorka Monika Czernik-Czublin z Galerii Sztuki Polskiej w Muzeum Śląskim wyjaśnia pojęcie martwej natury i prezentuje obrazy polskich malarzy, twórców martwych natur.

Część 6. Wyjaśnienie, na czym polega zadanie do wykonania.

Instrukcja:

Proszę rozejrzeć się wokół siebie i znaleźć przedmioty, które stworzą kompozycję w barwach monochromatycznych. Mogą to być przedmioty leżące na biurku, znajdujące się w kuchni, zabawki, tkaniny (np. obrusy, serwetki, ubrania), urządzenia techniczne i tym podobne.

Jeśli dokonacie wyboru przedmiotów w podobnych odcieniach kolorystycznych, proszę ułożyć z nich kompozycję, która będzie Waszą martwą naturą.

Zróbcie zdjęcia, najlepiej w kilku ujęciach. Możecie użyć dodatkowego źródła światła, np. lampki nocnej, latarki. Możecie też wykorzystać możliwości programów wbudowanych w Wasze aparaty.

Wybierzcie jedno zdjęcie, które chcecie zaprezentować.

Wyślijcie mi swoje kompozycje na czat.

Praca własna uczniów (15 minut).

Część 7. Po wykonaniu pracy przez uczniów, nauczyciel przypomina podstawowe zasady autoprezentacji.

Część 8. Uczniowie prezentują swoje prace na forum klasy za pomocą udostępniania ekranu. Nauczyciel oferuje pomoc dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (np. zdiagnozowane: autyzm, zespół Aspergera, upośledzenie w stopniu umiarkowanym, zaburzenia wymowy, zaburzenia zachowania w kierunku ADHD).

Część 9. Uczniowie mogą nagradzać się nawzajem za pomocą emotikoniek.

Część 10. Dowolne wypowiedzi uczniów na temat zajęć (ok. 2 minut).

Część 11. Podsumowanie osiągniętych celów. Krótkie omówienie prac uczniów.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Część 12. Sprawdzenie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Zadanie pytań podsumowujących na temat barw monochromatycznych i zadowolenia z wykonanych prac.

BIBLIOGRAFIA:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=bXKfb90KfcQ> dostępny online (dostęp: 31.11.2021).
2. <https://zpe.gov.pl/a/monochromatycznie---co-to-znaczy/D8oBQRCrS> dostępny online (dostęp: 31.11.2021).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...), Dz.U. 2017 poz. 356, Załącznik nr 2, <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170000356> dostępny online (dostęp: 31.11.2021).

Opracowała: Krystyna Bajon

SCENARIUSZ 2

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klasy 6 szkoły podstawowej, 2. semestr.

ZAJĘCIA PRZEPROWADZONE PRZEZ nauczyciela plastyki

TEMAT: Portret

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

- Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki, podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła;
- Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego;
- Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła.

Uczeń:

- wykazuje się znajomością dziedzin sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, grafiki, architektury (łącznie z architekturą wnętrz), rysunku, scenografii, sztuki użytkowej dawnej i współczesnej (w tym rzemiosła artystycznego);
- rozumie funkcje tych dziedzin i charakteryzuje ich język;
- rozróżnia sposoby i style wypowiedzi w obrębie dyscyplin;
- zna współczesne formy wypowiedzi artystycznej, wymykające się tradycyjnym klasyfikacjom, jak: happening, performance, asamblaż; sztuka nowych mediów;
- rozróżnia cechy i rodzaje kompozycji w naturze oraz w sztukach plastycznych (odnajduje je w dziełach mistrzów, a także w tworcach i zjawiskach przyrody);
- tworzy różnorodne układy kompozycyjne na płaszczyźnie i w przestrzeni (kompozycje otwarte i zamknięte, rytmiczne, symetryczne, statyczne i dynamiczne);
- ustala właściwe proporcje poszczególnych elementów kompozycyjnych, umiejętnie równoważy kompozycję, wykorzystując kształt i kontrast form;

- rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych (portret, autoportret, pejzaż, martwa natura, sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna i batalistyczna);
- niektóre z tych gatunków odnajduje w grafice i w rzeźbie; w rysunku rozpoznaje studium z natury, karykaturę, komiks;
- rozumie, czym są w sztuce abstrakcja i fantastyka;
- podejmuje działania z wyobraźni i z natury w zakresie utrwalania i świadomości gatunków i tematów w sztuce, stosuje w tym zakresie różnorodne formy wypowiedzi (szkice rysunkowe, fotografie zaaranżowanych scen i motywów, fotomontaż).

Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego.

Uczeń:

rozpoznaje wybrane, najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów.

- w zadaniu plastycznym interpretuje obserwowaną osobę. Prezentuje swoją pracę na forum;
- klasyfikuje barwy w sztukach plastycznych;
- wykazuje się znajomością pojęcia barwy monochromatyczne;
- rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych – portret.

METODY PRACY:

- techniki multimedialne,
- obserwacja,
- ćwiczenie,
- autoprezentacja.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer,
- MS Teams,
- multimedia – film,
- kartka papieru A4,
- ołówek,
- gumka do mazania.

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut (w tym 15 minut pracy własnej ucznia).

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Powitanie uczniów (ok. 5 minut).

Część 2. Sprawdzenie obecności. Zapytanie o samopoczucie (ok. 5 minut).

Część 3. Przedstawienie tematu lekcji.

Część 4. Wyjaśnienie pojęcia „portret” (ok. 3 minut).

Część 5. Prezentacja filmu „Co można zobaczyć na portrecie?” (5,39 minut)

<https://www.youtube.com/watch?v=k-QLm0mESil> (dostęp: 30.11.2021 r.; godz. 18:00).

Film zrealizowany został w Europeum – Ośrodku Kultury Europejskiej, oddziale Muzeum Narodowego w Krakowie.

Edukatorka opowiada o portrecie w malarstwie i rzeźbie. Wyjaśnia sposoby przedstawienia podobizn ludzi na podstawie przykładów z malarstwa i rzeźby.

Część 6. Wyjaśnienie, na czym polega zadanie do wykonania.

Instrukcja:

Nauczyciel dzieli uczniów na pokoje dwuosobowe (jeśli jest parzysta liczba uczniów). Mogą być też trzyosobowe. Najlepiej podzielić uczniów losowo.

Przypomnienie o prawidłowej kompozycji na kartce (portret ma być duży, ma zajmować przynajmniej $\frac{3}{4}$ części płaszczyzny kartki). Podczas oceniania to będziemy brali pod uwagę.

Dobrze jest wspomnieć, że przy ocenianiu nie będziemy brali pod uwagę zdolności plastycznych. To zmniejsza poziom stresu podczas pracy.

„Proszę dokładnie przyjrzeć się modelowi – koleżance, koledze. Zwróćcie uwagę na charakterystyczne cechy, takie jak:

- owal twarzy, czy twarz jest pociągła, „trójkątna”, okrągła itp.,
- włosy,
- okulary.

Spróbujcie ołówkiem narysować portret modela. Obserwujcie i próbujcie szkicować.

Ułatwicie sobie pracę, jeśli ręka będzie swobodna. Ołówek dobrze jest trzymać w taki sam sposób, jak kredę podczas pisania po tablicy, a nie jak długopis.”

W trakcie pracy uczniów nauczyciel odwiedza pokoje. Chwali każdego ucznia za podjęcie działania. Daje wsparcie, wskazówki, korekty. Nie krytykuje prac.

„Po zakończeniu pracy będziemy prezentowali swoje dzieła.”

Praca własna uczniów (15 minut).

Część 7. Po wykonaniu pracy nauczyciel przypomina podstawowe zasady autoprezentacji.

Część 8. Uczniowie prezentują swoje prace na forum klasy za pomocą udostępniania ekranu. Nauczyciel udostępnia na ekranie poszczególne pokoje. Uczniowie z prezentowanych pokoi trzymają przed sobą pracę, którą wykonali. Należy pamiętać, żeby swoją pracą nie zasłonić własnej twarzy. Nauczyciel oferuje pomoc dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (np. zdiagnozowane: autyzm, zespół Aspergera, upośledzenie w stopniu umiarkowanym, zaburzenia wymowy, zaburzenia zachowania w kierunku ADHD).

Część 9. Uczniowie mogą nagradzać się nawzajem za pomocą emotikoniek.

Część 10. Dowolne wypowiedzi uczniów na temat zajęć. (ok. 2 minut).

Część 11. Podsumowanie osiągniętych celów. Krótkie omówienie i ocena prac uczniów.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Część 12. Sprawdzenie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Zadanie pytań podsumowujących na temat portretu w sztuce i zadowolenia uczniów z własnoręcznie wykonanych prac.

BIBLIOGRAFIA:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=k-QIm0mESil> dostępny online (dostęp: 31.11.2021)..
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...), Dz.U. 2017 poz. 356, Załącznik nr 2, <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170000356> dostępny online (dostęp: 31.11.2021).

Opracowała: Krystyna Bajon

SCENARIUSZ 3

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klasy 6 szkoły podstawowej, 2. semestr

ZAJĘCIA PRZEPROWADZONE PRZEZ nauczyciela plastyki

TEMAT: Renesans. Malować jak Michał Anioł

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

- Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki, podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła;
- Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego;
- Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

- I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła.

Uczeń:

- wykazuje się znajomością dziedzin sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, grafiki, architektury (łącznie z architekturą wnętrz), rysunku, scenografii, sztuki użytkowej dawnej i współczesnej (w tym rzemiosła artystycznego);
- rozumie funkcje tych dziedzin i charakteryzuje ich język;
- rozróżnia sposoby i style wypowiedzi w obrębie dyscyplin;
- zna współczesne formy wypowiedzi artystycznej, wymykające się tradycyjnym klasyfikacjom, jak: happening, performance, asamblaż, sztuka nowych mediów;
- klasyfikuje barwy w sztukach plastycznych;
- wykazuje się znajomością pojęć: gama barwna, koło barw, barwy podstawowe i pochodne, temperatura barwy, walor barwy;
- w dziełach mistrzów i własnych rozróżnia i identyfikuje kontrasty barwne: temperaturowe, dopełnieniowe i walorowe;
- podejmuje działania twórcze z wyobraźni i z zakresu interpretacji natury, uwzględniające problematykę barwy;

- rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych (portret, autoportret, pejzaż, martwa natura, sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna i batalistyczna);
- niektóre z tych gatunków odnajduje w grafice i w rzeźbie;
- w rysunku rozpoznaje studium z natury, karykaturę, komiks;
- rozumie, czym w sztuce są abstrakcja i fantastyka;
- podejmuje działania z wyobraźni i z natury w zakresie utrwalania i świadomości gatunków i tematów w sztuce, stosuje w tym zakresie różnorodne formy wypowiedzi (szkice rysunkowe, fotografie zaaranżowanych scen i motywów, fotomontaż).

II. Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych.

Uczeń:

- w zadaniach plastycznych interpretuje obserwowane przedmioty, motywy i zjawiska, stosując środki wyrazu zgodnie z własnym odczuciem;
- w wyższych klasach podejmuje również próby rysunkowego studium z natury;
- wyraża w pracach plastycznych uczucia i emocje wobec rzeczywistości, a także płynące z inspiracji muzycznych czy literackich (impresja i ekspresja);
- rysuje, maluje, ilustruje zjawiska i wydarzenia realne i wyobrażone (także w korelacji z innymi przedmiotami).

III. Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego.

Uczeń:

- rozpoznaje wybrane, najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów;
 - w zadaniu plastycznym interpretuje obserwowane przedmioty,
 - prezentuje swoje zainteresowania na forum,
 - rozpoznaje najważniejsze dzieła i ich twórców z epoki renesansu,
 - rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych renesansu.

METODY PRACY:

- techniki multimedialne,
- obserwacja,
- ćwiczenie,

- autoprezentacja,
- test.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer,
- aparat fotograficzny,
- MS Teams,
- multimedia (test i muzyka),
- prezentacja,
- kartka papieru A4,
- flamastry,
- taśma klejąca,
- lampka nocna, biurkowa lub latarka (opcjonalnie).

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut (w tym 15 minut pracy własnej ucznia).

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Powitanie uczniów (ok. 1 minuty).

Część 2. Sprawdzenie obecności. Zapytanie o samopoczucie (ok. 5 minut).

Część 3. Przedstawienie tematu lekcji.

Część 4. Przedstawienie najważniejszych dzieł i ich twórców z epoki renesansu (prezentacja potrwa ok. 5 minut.)

Część 5. Wyjaśnienie tematu i sposobu wykonania ćwiczenia (2 minuty).

Na czas pracy nauczyciel włącza muzykę dawną z epoki renesansu:

https://www.youtube.com/watch?v=PxfiCtvE4ng&list=PLO8gce_tAtt56S46XwKKRtPLTj5zjXQ3 dostępny online (dostęp: 31.11.2021).

Instrukcja:

„Proszę przykleić taśmą klejącą kartkę papieru na blacie, pod spodem stołu lub biurka. Można ustawić oświetlenie skierowane na spód blatu, gdzie jest przyklejona kartka.

Następnie połóżcie się na podłodze (można położyć się na kocu).

Kiedy będziecie gotowi, proszę przy pomocy flamastrów namalować obraz

o dowolnej tematyce (jeśli czas Wam pozwoli, możecie wykonać dwie prace).

Zróbcie zdjęcia swojej pracy, najlepiej w kilku ujęciach. Jeśli to możliwe, poproście kogoś z domowników, żeby zrobił Wam zdjęcia podczas pracy.

Wybierzcie jedno, dwa lub trzy zdjęcia, które chcecie zaprezentować.

Wyślijcie mi swoje kompozycje na czat.”

Praca własna uczniów (15 minut).

Część 6. Po wykonaniu pracy nauczyciel przypomina podstawowe zasady autoprezentacji.

Część 7. Uczniowie prezentują swoje prace na forum klasy za pomocą udostępniania ekranu. Opowiadają o swoich trudnościach oraz odczuciach, jakie im towarzyszyły podczas pracy. Nauczyciel oferuje pomoc dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (np. zdiagnozowane: autyzm, zespół Aspergera, upośledzenie w stopniu umiarkowanym, zaburzenia wymowy, zaburzenia zachowania w kierunku ADHD).

Część 8. Uczniowie mogą nagradzać się nawzajem za pomocą emotikonki.

Część 9. Dowlone wypowiedzi uczniów na temat zajęć (ok. 2 minut).

Część 10. Podsumowanie osiągniętych celów. Krótkie omówienie i ocena prac uczniów.

Część 11. Rozwiązywanie testu (ok. 4 minut): <https://wordwall.net/pl/resource/4644352/historia/renesans> dostępny online (dostęp: 31.11.2021)..

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Część 12. Sprawdzenie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Zadanie pytań podsumowujących:

- na temat sztuki renesansu,
- o zadowolenie z wykonanych prac,
- odnośnie rozwiązania testu.

BIBLIOGRAFIA:

1. <https://wordwall.net/pl/resource/4644352/historia/renesans> dostępny online (dostęp: 31.11.2021).
2. https://www.youtube.com/watch?v=PxfiCtvE4ng&list=PLO8gce_tAtt56S46XwKKRtPLTj5zjXQ3k dostępny online (dostęp: 31.11.2021).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy

programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...), Dz.U. 2017 poz. 356, Załącznik nr 2, <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170000356> dostępny online (dostęp: 31.11.2021).

ZAŁĄCZNIK:

Prezentacja.

Opracowała: Krystyna Bajon

SCENARIUSZ 4

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klasy 4 szkoły podstawowej, 1. semestr

ZAJĘCIA PRZEPROWADZONE PRZEZ nauczyciela plastyki

TEMAT: Rzeźba jako forma przestrzenna

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

- Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła;
- Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego;
- Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

- I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła.

Uczeń:

- wykazuje się znajomością dziedzin sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, grafiki, architektury (łącznie z architekturą wnętrz), rysunku, scenografii, sztuki użytkowej dawnej i współczesnej (w tym rzemiosła artystycznego);
- rozumie funkcje tych dziedzin i charakteryzuje ich język;
- rozróżnia sposoby i style wypowiedzi w obrębie dyscyplin;
- zna współczesne formy wypowiedzi artystycznej, wymykające się tradycyjnym klasyfikacjom, jak: happening, performance, asamblaż, sztuka nowych mediów;
- modeluje bryły i reliefy, konstruuje samodzielnie małe rzeźbiarskie formy przestrzenne i bryły architektoniczne, a większe projekty realizuje we współpracy z innymi;
- tworzy aranżacje przestrzenne z gotowych elementów, stosując układy kompozycyjne właściwe dla uzyskania zamierzonego wyrazu;
- rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych (portret, autoportret, pejzaż, martwa natura, sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna

i batalistyczna);

- niektóre z tych gatunków odnajduje w grafice i w rzeźbie;
- w rysunku rozpoznaje studium z natury, karykaturę, komiks;
- rozumie, czym w sztuce są abstrakcja i fantastyka;
- podejmuje działania z wyobraźni i z natury w zakresie utrwalania i świadomości gatunków i tematów w sztuce, stosuje w tym zakresie różnorodne formy wypowiedzi (szkice rysunkowe, fotografie zaaranżowanych scen i motywów, fotomontaż).

II. Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego.

Uczeń:

- rozpoznaje wybrane, najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów;
- w zadaniu plastycznym interpretuje obserwowane przedmioty;
- prezentuje swoje zainteresowania na forum;
- klasyfikuje bryły w sztukach plastycznych;
- wykazuje się znajomością pojęcia „rzeźba”;
- rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych – rzeźba.

METODY PRACY:

- techniki multimedialne,
- obserwacja,
- ćwiczenie,
- autoprezentacja.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer,
- MS Teams,
- multimedia – prezentacja,
- rolki po papierze toaletowym,
- papierowe wytłoczki po jajkach,
- klej,
- nożyczki,

- zszywacz,
- spinacze biurowe,
- taśma klejąca,
- plastelina,
- patyczki,
- klamerki do bielizny,
- drucik, nici, cekiny, guziki i tym podobne.

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut (w tym 15 minut pracy własnej ucznia).

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Powitanie uczniów.

Część 2. Sprawdzenie obecności. Zapytanie o samopoczucie (ok. 5 minut).

Część 3. Przedstawienie tematu lekcji.

Część 4. Wyjaśnienie pojęcia „rzeźba”: dziedzina sztuki, w której autor tworzy dzieło trójwymiarowe. Rzeźba ma zazwyczaj przeznaczenie dekoracyjne lub kultowe.

Rzeźba może być pełna, wtedy możemy ją obejrzeć ze wszystkich stron. Może też być płaskorzeźbą – tę oglądamy jak obraz, z jednej strony. Dzieła rzeźbiarskie możemy wykonywać w kamieniu, drewnie, gipsie, metalu, papierze, masach plastycznych, glinie, z tkaniny i tym podobne.

Część 5. Pokaz prezentacji multimedialnej.

Prezentowane dzieła pokazują różnorodność materiałów, z których można wykonać rzeźbę. Przedstawiają przeznaczenie form przestrzennych. Dekoracja, kultowa, rzeźba architektoniczna, ogrodowa czy pomniki (Zał. nr 1).

Część 6. Wyjaśnienie, na czym polega zadanie do wykonania.

Instrukcja:

„Proszę ze zgromadzonych materiałów skonstruować formę przestrzenną. Możecie łączyć elementy klejem, spinaczami, klamerkami do bielizny, zszywaczem, taśmą klejącą lub plasteliną. Klamerki do bielizny mogą stanowić elementy dekoracyjne.

Wasza rzeźba może być dowolnej wielkości i na dowolny temat. Możecie inspirować się obejrzanymi dziełami.

Jeśli dokonacie wyboru przedmiotów, połączcie je i dobrze się bawcie. Pamiętajcie, że wyobraźnia w niczym was nie ogranicza.

Jeśli będziecie mieli problem z łączeniem elementów, proszę to zgłosić. Chętnie pomogę. Zróbcie zdjęcia, najlepiej w kilku ujęciach. Wybierzcie z nich trzy, które chcecie zaprezentować.

Wyślijcie mi swoje kompozycje na czat.”

Praca własna uczniów (15 minut).

Uczniowie pracują przy włączonych kamerkach. Nauczyciel w każdej chwili służy radą podczas łączenia elementów, kiedy uczeń go o to poprosi. Nie ingeruje w proces twórczy, z wyjątkiem pomocy technicznej.

Część 7. Po wykonaniu pracy nauczyciel przypomina podstawowe zasady autoprezentacji.

Część 8. Uczniowie prezentują swoje prace na forum klasy za pomocą udostępniania ekranu.

Nauczyciel oferuje pomoc dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (np. zdiagnozowane: autyzm, zespół Aspergera, upośledzenie w stopniu umiarkowanym, zaburzenia wymowy, zaburzenia zachowania w kierunku ADHD).

Część 9. Uczniowie mogą nagradzać się nawzajem za pomocą emotikonek.

Część 10. Dowolne wypowiedzi uczniów na temat zajęć (ok. 2 minut).

Część 11. Podsumowanie osiągniętych celów. Krótkie omówienie prac uczniów.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Część 12. Sprawdzenie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Zadanie pytań podsumowujących na temat barw monochromatycznych i zadowolenia z wykonanych prac.

BIBLIOGRAFIA:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...), Dz.U. 2017 poz. 356, Załącznik nr 2, <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170000356> dostępny online (dostęp: 31.11.2021).

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik – prezentacja „Rzeźba”.

Opracowała: Krystyna Bajon

SCENARIUSZ 5

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA uczniów klasy 7 szkoły podstawowej, 1. semestr

ZAJĘCIA PRZEPROWADZONE PRZEZ nauczyciela plastyki

TEMAT: Malarstwo prehistoryczne. Jaskinia Lascaux

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

- Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła;
- Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego;
- Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (PODSTAWA PROGRAMOWA):

- I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła.

Uczeń:

- wykazuje się znajomością dziedzin sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, grafiki, architektury (łącznie z architekturą wnętrz), rysunku, scenografii, sztuki użytkowej dawnej i współczesnej (w tym rzemiosła artystycznego);
- rozumie funkcje tych dziedzin i charakteryzuje ich język;
- rozróżnia sposoby i style wypowiedzi w obrębie dyscyplin;
- zna współczesne formy wypowiedzi artystycznej, wymykające się tradycyjnym klasyfikacjom, jak: happening, performance, asamblaż, sztuka nowych mediów;
- modeluje bryły i reliefy, konstruuje samodzielnie małe rzeźbiarskie formy przestrzenne i bryły architektoniczne, a większe projekty realizuje we współpracy z innymi;
- tworzy aranżacje przestrzenne z gotowych elementów, stosując układy kompozycyjne właściwe dla uzyskania zamierzonego wyrazu;
- rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych (portret, autoportret,

pejzaż, martwa natura, sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna i batalistyczna);

- niektóre z tych gatunków odnajduje w grafice i w rzeźbie;
- w rysunku rozpoznaje studium z natury, karykaturę, komiks;
- rozumie, czym w sztuce są abstrakcja i fantastyka;
- podejmuje działania z wyobraźni i z natury w zakresie utrwalania i świadomości gatunków i tematów w sztuce, stosuje w tym zakresie różnorodne formy wypowiedzi (szkice rysunkowe, fotografie zaaranżowanych scen i motywów, fotomontaż).

II. Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego.

Uczeń:

- rozpoznaje wybrane, najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów;
- w zadaniu plastycznym interpretuje obserwowane przedmioty;
- prezentuje swoje zainteresowania na forum;
- klasyfikuje malarstwo w sztukach plastycznych;
- wykazuje się znajomością pojęcia „rzeźba”;
- rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych – malarstwo.

METODY PRACY:

- techniki multimedialne,
- obserwacja,
- wykład,
- ćwiczenie,
- autoprezentacja.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer,
- MS Teams,
- Multimedia,
- kartka papieru, którą uczniowie wcześniej przygotowali (za pomocą kawy i herbaty

zabarwili pognieciony papier, uzyskując efekt skały),

- pastele olejne lub suche.

Uczniowie tworzyli rysunki pastelami suchymi i olejnymi, inspirując się malowidłami z jaskiń Altamira oraz Lascaux. Plastyka online.

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut (w tym 15 minut pracy własnej ucznia).

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Powitanie uczniów.

Część 2. Sprawdzenie obecności. Zapytanie o samopoczucie (ok. 5 minut).

Część 3. Przedstawienie tematu lekcji.

Część 4. Wyjaśnienie pojęcia „prehistoryczne jaskiniowe malowidła naskalne”.

Malarstwo jaskiniowe, malarstwo naskalne – rysunki i malowidła wykonane na ścianach lub sklepieniach jaskiń, które pochodzą najczęściej z epoki kamienia. Powstawały od okresu górnego paleolitu; najwcześniejsze malowidła naskalne datowane są na ok. 40 tys. lat przed naszą erą.

Wikipedia: https://pl.wikipedia.org/wiki/Malarstwo_jaskiniowe dostępny online (dostęp: 31.11.2021).

Część 5. Pokaz filmu: <https://translate.google.com/translate?hl=pl&sl=en&u=https://archeologie.culture.fr/lascaux/en&prev=search&pto=aue> dostępny online (dostęp: 31.11.2021).

Film zrealizowany przez Ministerstwo Kultury Francji. Jest on wirtualną wycieczką po Jaskini Lascaux. Udostępniony jest na francuskiej stronie www.archeologie-culture-fr – strona ta zawiera wiele zdjęć i informacji na temat odkrycia jaskini.

Nauczyciel udostępnia uczniom na czacie link do strony. Zainteresowani tematem uczniowie będą mogli w każdej chwili skorzystać z materiałów.

Część 6. Nauczyciel przytacza krótką opowieść na temat odkrycia jaskini Lascaux.

Jest późne lato 1940 roku. Wszystkie oczy były skupione na dramatycznych wydarzeniach związanych z II Wojną Światową, a jednak odkrycie archeologiczne w Dordogne na krótką chwilę przyciągnęło uwagę świata.

W połowie wzgórza, które wznosi się nad miastem Montignac, znajdowało się legowisko lisów, możliwe wejście do podziemnego przejścia, które według miejscowej legendy prowadziło do dworu Lascaux. Młody mechanik-praktykant o imieniu Marcel Ravidat podjął

pierwszą próbę zbadania tego otworu, ale musiał ją odłożyć z powodu braku odpowiednich narzędzi. Cztery dni później, 12 września, wrócił z trzema innymi chłopcami z wioski: Jacquesem Marsalem, Georgesem Agnelem i Simonem Coencasem. Zwiększyli otwór i Marcel zsunął się do małego pionowego szybu. Wylądował na stożku piargu i zsunął się na sam dół. Dołączyli do niego jego trzej przyjaciele. W świetle szybko skonstruowanej lampy przeszli przez galerię o długości około trzydziestu metrów. W miejscu, w którym korytarz zaczął się zwężać, wypatrzyli pierwsze obrazy – miejsce to nazwano galerią Axial. Chłopcy zbadali każdą część jaskini, której ściany były pokryte bajecznym bestiariuszem, by na koniec zatrzymać się przed czarną dziurą, prowadzącą w dół do innych części jaskini. Następnego dnia wrócili z liną, którą rozwinęli do dziury w podłodze. Marcel jako pierwszy opuścił się w dół szybu o głębokości ośmiu metrów. Tam, w bazie, odkrył scenę konfrontacji mężczyzny z żubrem.

Chłopcy powiedzieli swojemu nauczycielowi, Léonowi Lavalowi, który 18 września również postanowił zejść do jaskini. O odkryciu został także poinformowany szukający schronienia w regionie Henri Breuil. Jaskinię obejrzał po raz pierwszy dwa dni po Lavalu.

Odkrycie monumentalnej jaskini Lascaux w 1940 r. rozpoczęło nową erę w naszej wiedzy, zarówno o sztuce prehistorycznej, jak i o pochodzeniu człowieka. Dziś jaskinia nadal karmi naszą zbiorową wyobraźnię i głęboko porusza nowe pokolenia odwiedzających z całego świata.

Część 7. Wyjaśnienie, na czym polega zadanie do wykonania.

Instrukcja:

„Proszę na przygotowanej wcześniej kartce narysować pracę inspirowaną malowidłami z Jaskini Lascaux. Użyjcie do tego barw podobnych do tych, które widzieliście na malowidłach.

Zróbcie zdjęcie swojej pracy. Wyślijcie mi swój obraz na czat.

Po skończonej pracy będziecie prezentowali swoje dzieła.”

Praca własna uczniów (15 minut).

Uczniowie pracują przy włączonych kamerkach. Nauczyciel w każdej chwili służy radą podczas pracy.

Część 8. Po wykonaniu pracy przez uczniów nauczyciel przypomina podstawowe zasady autoprezentacji.

Część 9. Uczniowie prezentują swoje prace na forum klasy za pomocą udostępniania ekranu.

Nauczyciel oferuje pomoc dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

(np. zdiagnozowane: autyzm, zespół Aspergera, upośledzenie w stopniu umiarkowanym, zaburzenia wymowy, zaburzenia zachowania w kierunku ADHD).

Część 10. Uczniowie mogą nagradzać się nawzajem za pomocą emotikoniek.

Część 11. Dowolne wypowiedzi uczniów na temat pracy (ok. 2 minut).

Część 12. Podsumowanie osiągniętych celów. Krótkie omówienie prac uczniów.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Część 13. Sprawdzenie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Zadanie pytań podsumowujących na temat malowideł w Jaskini Lascaux i pytanie o zadowolenie uczniów z wykonanych własnoręcznie prac.

BIBLIOGRAFIA:

1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Malarstwo_jaskiniowe dostępny online (dostęp: 31.11.2021).
2. <https://archeologie.culture.fr/lascaux/en> dostępny online (dostęp: 31.11.2021).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...), Dz.U. 2017 poz. 356, Załącznik nr 2, <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170000356> (dostępny online (dostęp: 31.11.2021)).

ZAŁĄCZNIKI:

1. Załącznik – prezentacja „Jaskinia Lascaux”.
2. Zdjęcia pochodzą ze strony: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Lascaux_\(Akwitania\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Lascaux_(Akwitania)) dostępny online (dostęp: 31.11.2021).
3. <https://archeologie.culture.fr/lascaux/en> dostępny online (dostęp: 31.11.2021)

Opracowała: Krystyna Bajon